

ကြိုးကလေးပြောတဲ့

သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ

ဤသဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးဆိုင်ရာ
အသိပညာပေးပုံပြင်စာအုပ်အား ECHO
ရံပုံငွေအထောက်အပံ့ဖြင့် Plan International မှ
ဖန်တီး ဖြန့်ဝေသည်။

This storybook on disaster risk reduction
in education is developed and published by
Plan International, with funding
support from ECHO

"HANDs! Myanmar Team ၏ "သက်ကယ်ကြိုးလေး" ပုံပြင်
စာအုပ်အပေါ် အခြေခံပြီး ဖန်တီး ထုတ်ဝေသည်။

'Storyline of this IEC material is adopted from "Little
Rope Saves Lives" developed and published by
HANDs! Myanmar Team.

သာယာအေးဆိုတဲ့ မြို့လေးတစ်မြို့ရဲ့အလယ်မှာ မူလတန်း
ကျောင်းလေးတစ်ကျောင်းရှိတာပေါ့ကွယ်။

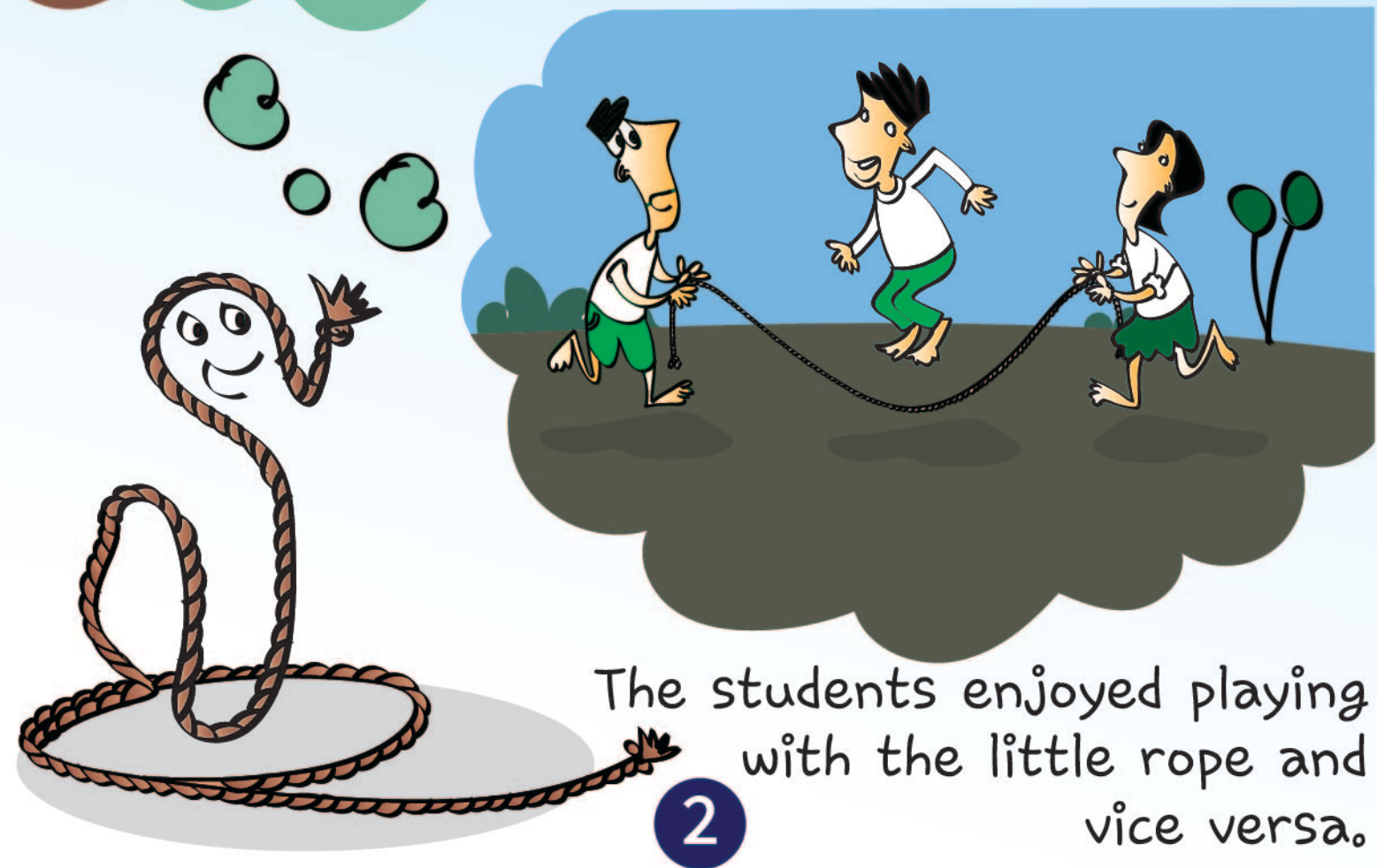
In the center of Thayar Aye Township, there was
one primary school.

အဲဒီကျောင်းမှာ ကြိုးလေးတစ်ချောင်းရှိတာပေါ့ကွယ်။
ကြိုးလေးဟာကျောင်းသားကျောင်းသူလေးတွေနဲ့
အမြဲကစားတတ်တာပေါ့။

At the school,
there lived a
little rope.
The little rope
used to play
with the
students.

ကျောင်းသားကျောင်းသူ
လေးတွေကလည်း ကြိုးလေးနဲ့
ကစားရတာပျော်သလို
ကြိုးလေးကလည်း ကလေးတွေနဲ့
ကစားရတာ ပျော်တာပေါ့။

The students enjoyed playing
with the little rope and
vice versa.

ဒါပေမယ့် အခုတော့ ကျောင်းဝင်းထဲမှာ ခေတ်မီကစားစရာတွေရှိ
နေပြီလေ။

However, as time went by, there were more
advanced games available at the school.

ဒီတော့ ကလေးတွေဟာ ကြိုးလေးကို ပစ်ပြီး တခြား
ကစားစရာတွေနဲ့ ဆော့ကစားကြပြီပေါ့။

So the students only played with those
new playthings and abandoned the little
rope.

တစ်နေ့တော့ သာယာအေးမြို့လေးကို မုန်တိုင်းတစ်ခု
ကျရောက်လာပါတော့တယ်။

One day, a heavy storm hit
Thayar Aye Township.

မုန်တိုင်းဟာတော်တော်ပြင်းထန်ပြီး ကျောင်းဝင်းဆီကိုကူးထားတဲ့
တံတားလေးကိုတောင် ကျိုးပျက်သွားစေတာပေါ့ကွယ်။

The storm was quite strong that it even
destroyed the bridge that students used
to come across to school.

ဒီတော့ ကျောင်းသားကျောင်းသူတွေဟာ ကျောင်းဝင်းထဲကနေ
အပြင်ကို ထွက်လို့ မရတော့ဘူး။ ပြန်မယ့်လမ်းမှာလဲ ရေတွေ
လျှံလို့ပေါ့ကွယ်။

Because of that, the
students were not able to
get out of the school
compound. There was a
flood on their route to
escape.

အခုလို အချိန်မှာ ကြိုးလေးဟာ ရုတ်တရက် ပေါ်လာပြီး ကလေးတွေကို ပြောလိုက်တာကတော့ ကလေးတို့ကို ဘေးအန္တရာယ် ကင်းတဲ့နေရာကို သူခေါ်သွားပေးမယ်။ ဒါပေမယ့် မသွားခင် ယူဆောင်သွားရမယ့် ပစ္စည်းတွေ၊ ပြီးတော့ ရှောင်ရှားရမယ့် အန္တရာယ်ရှိတဲ့ နေရာတွေကို သိဖို့လိုတယ်နော်။ ကလေးတွေ သေချာနားထောင်ပေးပါလို့ ဆိုတယ်။

Suddenly, the little rope appeared and told the students that it could take the students and everyone to the safety. The students had to listen to it to understand what to bring and what to avoid on the way.

အခု ကလေးတို့ ကြုံတွေ့ နေရတာကို သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်
တွေလို့ခေါ်တယ်။ မုန်တိုင်းနဲ့အတူ မိုးတွေအရမ်းရွာပြီး လေတွေ
အရမ်းတိုက်တာတွေလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်။ ရေကြီးတာတွေ ဖြစ်မယ်။
တောင်ပေါ်ဒေသတွေမှာဆို ခုလိုဖြစ်လာရင် မြေပြိုခြင်း တွေလဲ
တွဲပြီး ဖြစ်လာတက်တယ်လို့ ကြိုးလေးက ဆိုသတဲ့။

The little rope said, "What you are facing
now is called Natural Disaster. A Storm can
come with heavy rain and wind. There is also
a flood. In hilly region, land slides can also
occur."

အခုလို ရေကြီး မုန်တိုင်းစသည့်
ဘေးအန္တရာယ်တွေကြုံတဲ့အခါ
ဒီပစ္စည်းလေးတွေကို ကလေးတို့
ယူသွားကြရမယ်နော်။

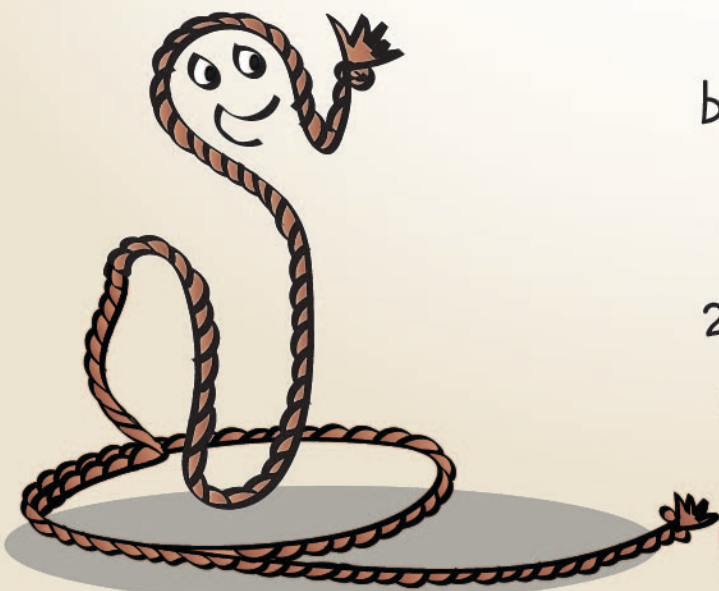
- ၁။ ရေနံ ဓါတ်ဆား
- ၂။ ကြာရှည်ခံအစားအစာ
- ၃။ ဆေးသတ္တု၊ ဆေးဝါး
- ၄။ မိုးကာ၊ ရေစိုခံဖိနပ်
- ၅။ ဓါတ်မီး၊
- ၆။ ဓါတ်ခဲသုံးရေဒီယို
- ၇။ ဓါတ်ခဲ

မုန်တိုင်း
မဖြစ်မီထဲက ကလေး
တို့ ဒီပစ္စည်းတွေကို သေသေ
ချာချာ ကျောင်းမှာ စုထား
ကြရမယ်နော်။

Before
the disaster,
you need to prepare
an emergency go-bag to
protect yourself. When disaster
happens, you can carry the
bag together with you. In this
bag, there should be

- 1) Water and rehydration salt.
- 2) Food 3) Medicine 4) Raincoat
and waterproof boots 5) Torch
- 6) Battery radio 7) Batteries

ရေဘေးအန္တရာယ်အတွက်ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရန်များကတော့ In order to prepare for flood

၁။ “မိမိရဲ့ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်မှာ အန္တရာယ်ရှိတဲ့ နေရာတွေ၊ မြေနိမ့်
ချိုင့်ခွက်ရှိတဲ့ နေရာတွေကို ကြိုတင်စစ်ဆေးဖော်ထုတ် ထားရမယ်၊
ကိုယ့်ရဲ့စာသင်ကျောင်းက ရေလွှတ်ရဲ့လား၊ လေပြင်းတိုက်ရင် ခံနိုင်ရဲ့လား
ဆိုတာ စစ်ဆေးထားရမယ်၊ ရေမြောင်းတွေ ပိတ်ရင် ရေကြီးမှု ဖြစ်ပေါ်
စေတာကြောင့် အမှိုက်စွန့်ပစ်ကြတဲ့အခါ အမှိုက်ပုံးထဲ ရောက်အောင်
သေချာပစ်ဖို့ လိုတာပေါ့ကွယ်”

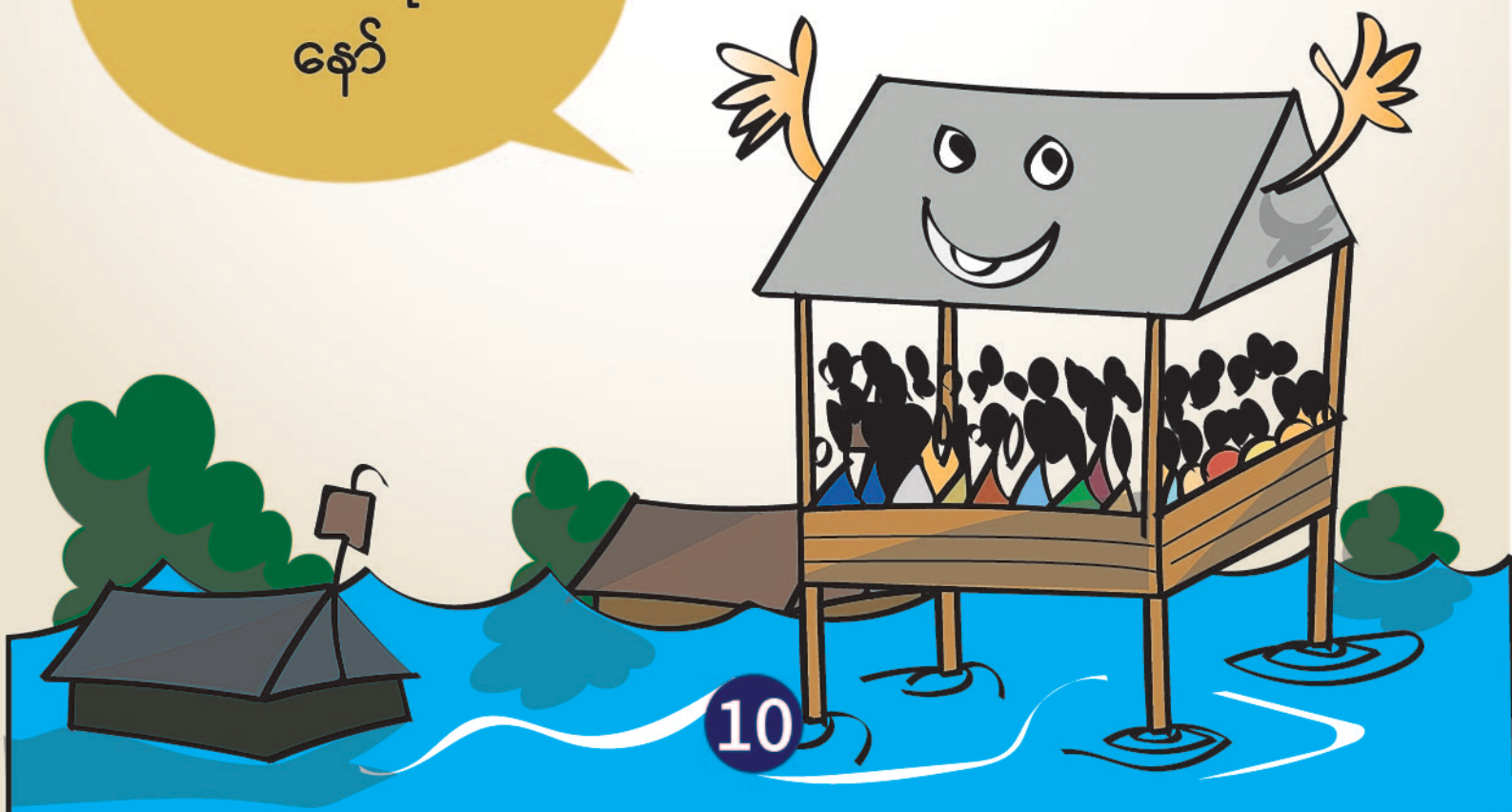

1. “You need to check which area in the school has uneven road, or slopes or anything that is dangerous. You need to check whether the school buildings are strong enough to withstand the heavy wind or flood. Always throw rubbish in the bins because if you litter recklessly, the trash can block the drainage and can cause the flood as well.”

၂။ “ကျောင်းဝင်း အတွင်း ရေမရောက်နိုင်တဲ့ ကုန်းမြင့် ၊ မုန်တိုင်းဒဏ်ခံ
နိုင်တဲ့ အဆောက်အဦးဆီ သွားဖို့အတွက် ဘေးကင်းစိတ်ချရတဲ့
လမ်းကြောင်းတွေကို ကြိုတင်သိထားဖို့ လိုမယ်”

2. “You need to know the safe route to hilly
ground or cyclone shelter within the school
compound where flood cannot reach”

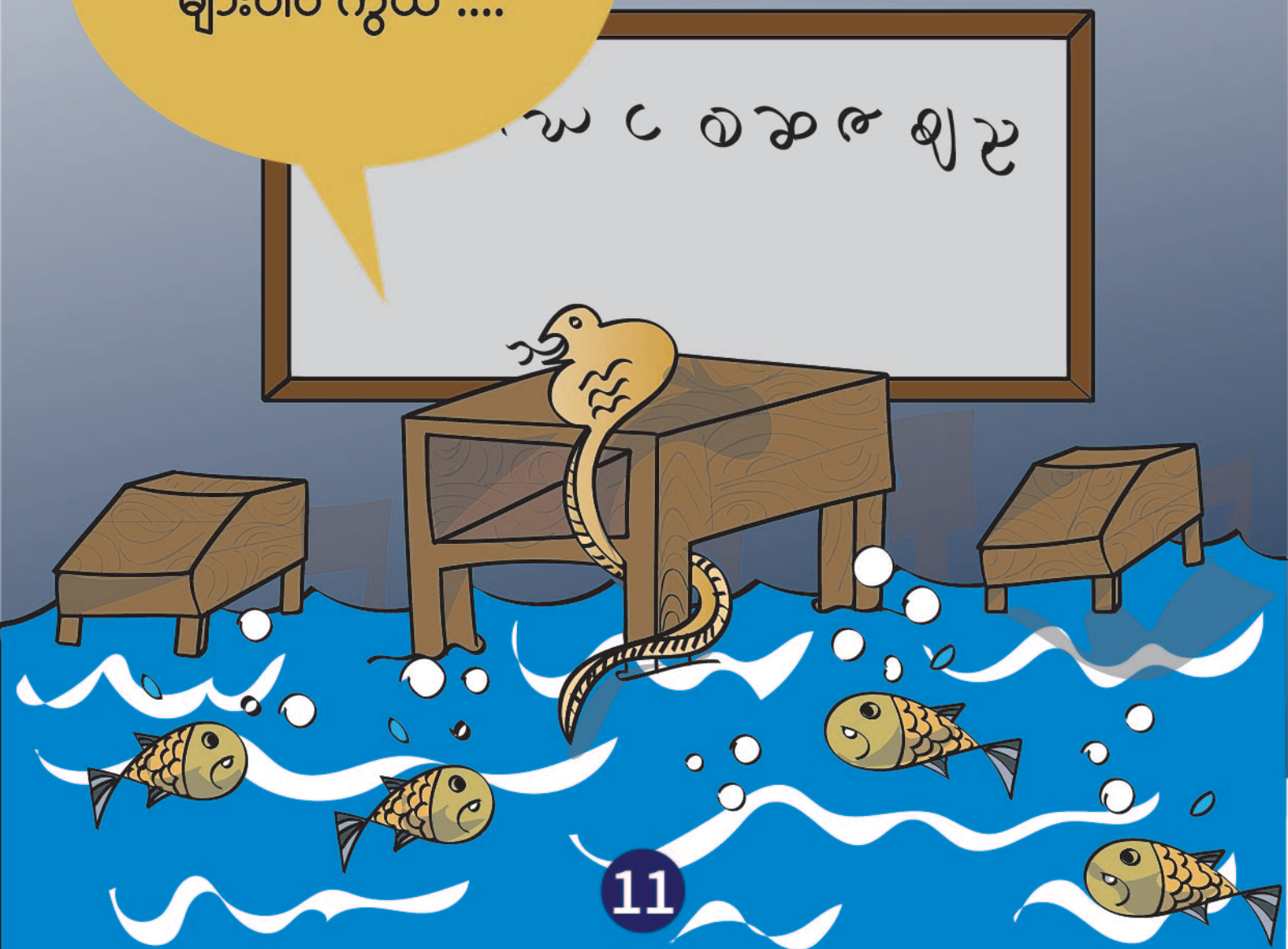
လူ(၁၀၀)လောက်ပဲ
ငါထမ်းထားနိုင်တာ
နော်

“ရေကြီးနေချိန်မှာပဲ ရေလွှတ်ကင်းတဲ့ သစ်ပင်တွေ၊ ကျောင်းရဲ့စာသင်ဆောင်တွေ ထဲမှာ ရေဘေးကနေ ရှောင်တိန်း နေကြတဲ့ မြွေတွေ ကင်းတွေ အဆိပ်ရှိတဲ့ သတ္တဝါတွေ ကိုလဲ သတိပြု ကြရမယ်နော်”

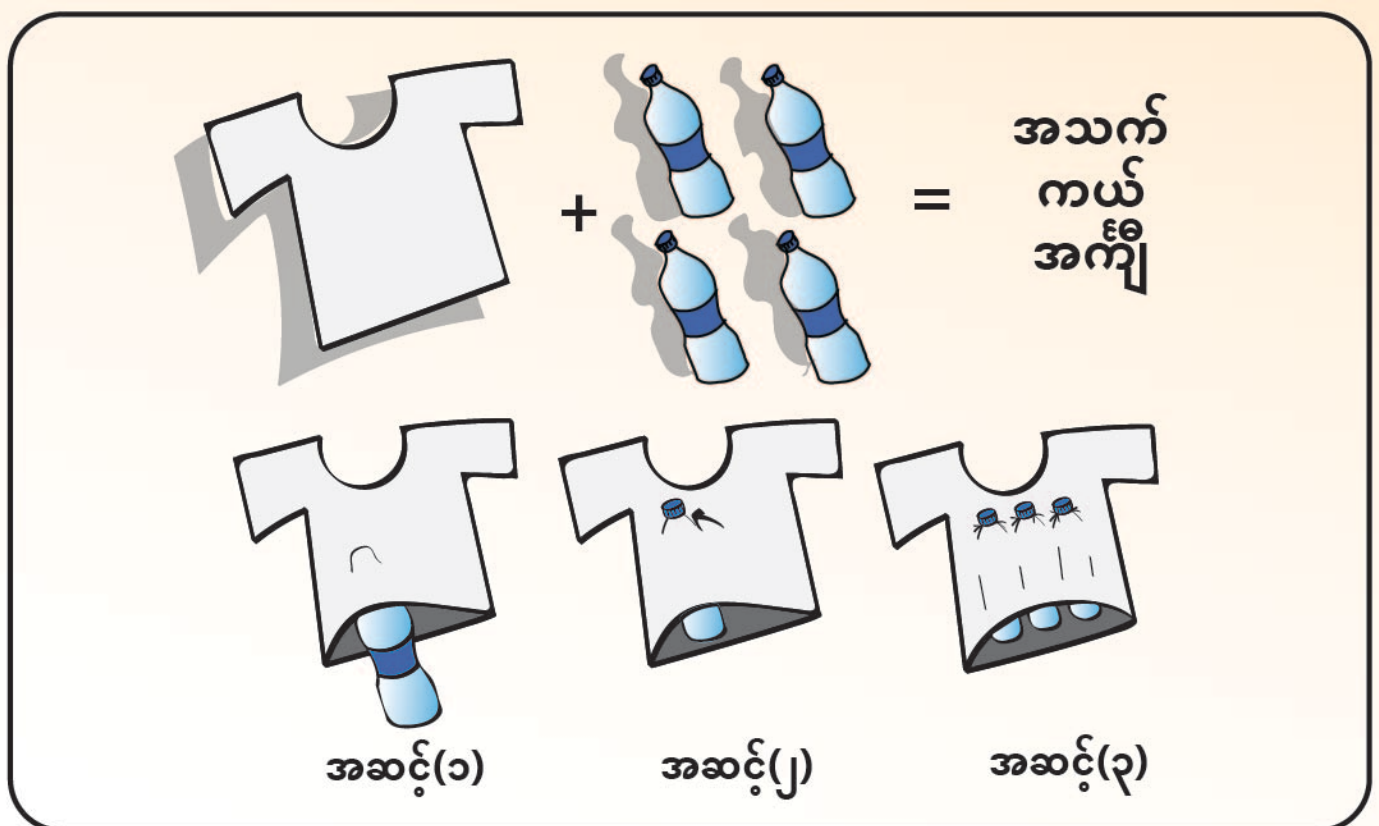
“ You must also be careful about snakes or any venomous beings. They might climb up on the trees or come into the school building to evacuate from flood ”

ငါတို့လဲ
ရေဘေးသင့်သူ
များပါပဲ ကွယ်

၃။ အရေးပေါ် အသုံးအဆောင်များနဲ့ အရေးပေါ် အသက်ကယ် ပစ္စည်းများကို ကြိုတင်ပြင်ဆင် စုဆောင်း ထားရမယ်။ အသက်ကယ် ဘောကွင်းတွေ၊ အသက်ကယ်အင်္ကျီတွေ မရနိုင်ဘူးဆိုရင် ရေသန့် ဘူးခွံ အလွတ်တွေကို သုံးပြီး အောက်မှာ ပြထားတဲ့ အသက်ကယ် အင်္ကျီပြုလုပ်နည်းကို ကိုယ်တိုင် လက်တွေ့ လုပ်ကြည့်လို့ ရပါတယ်။

3. “ You must also be prepared yourself in case of emergency. For the situation where emergencies items are not accessible, you can create your own. For example, if you don't have a life jacket with you, you can use the empty water bottles to create your own life jacket”

ရေသန့်ဘူးဖြင့် အသက်ကယ်အင်္ကျီပြုလုပ်နည်း

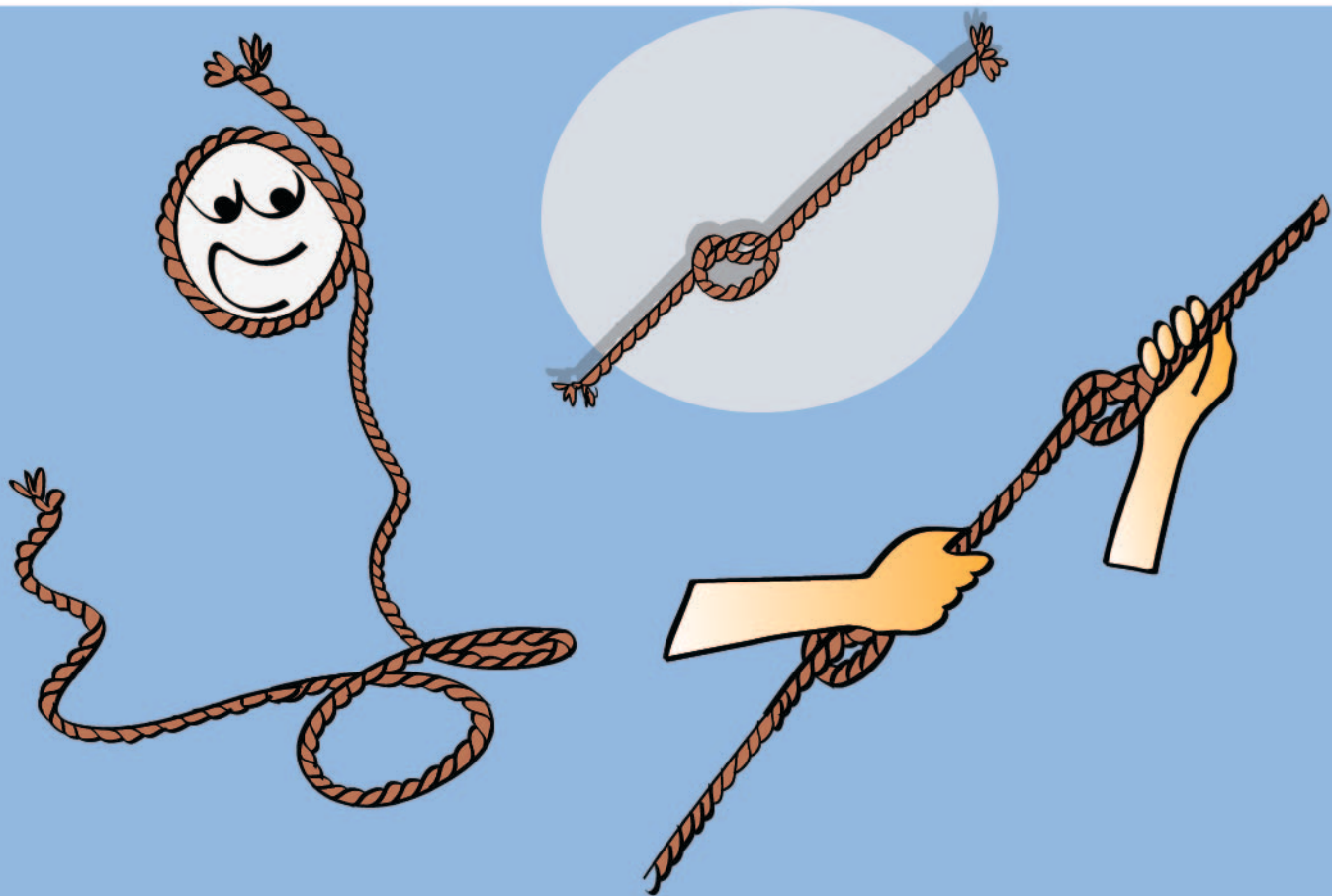
Making life jacket with water bottles

ဒီလိုနဲ့ ကြိုးလေးဟာ ကျောင်းသူကျောင်းသားများကို ကျောင်းရဲ့
မလှမ်းမကမ်းနားမှာရှိတဲ့ ဘေးလွတ်ရာတောင်ကုန်းလေးဆီကို
ခေါ်သွားတာပေါ့ကွယ်။

After explaining the students how to protect themselves from the disaster, the little rope helped the students evacuate to the hill nearby the school.

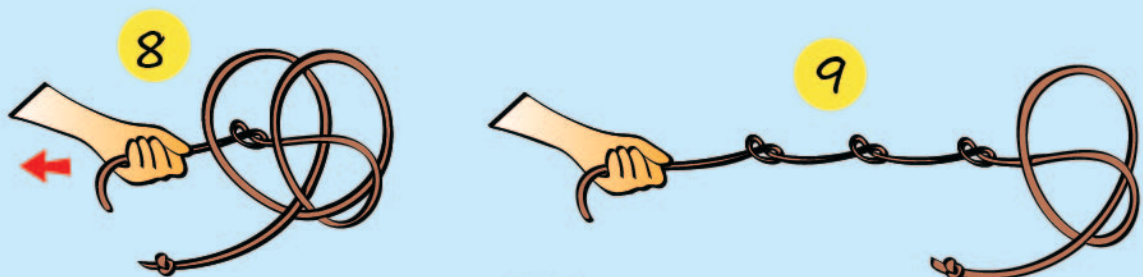
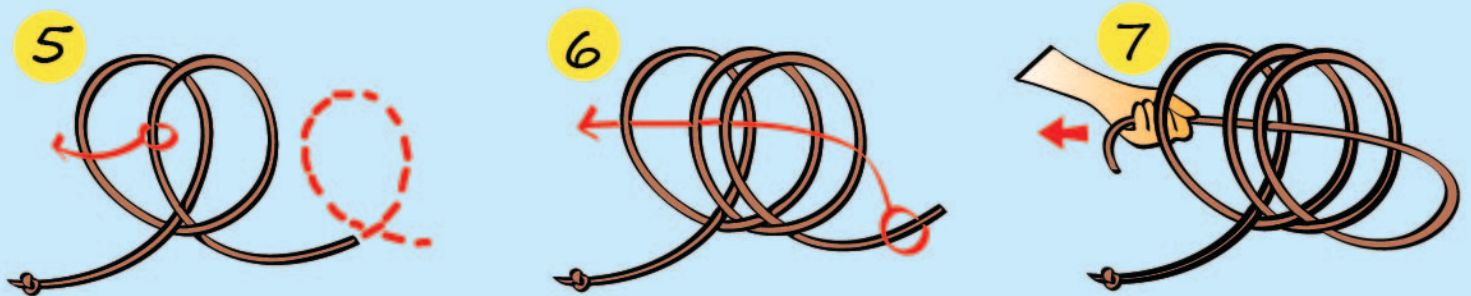
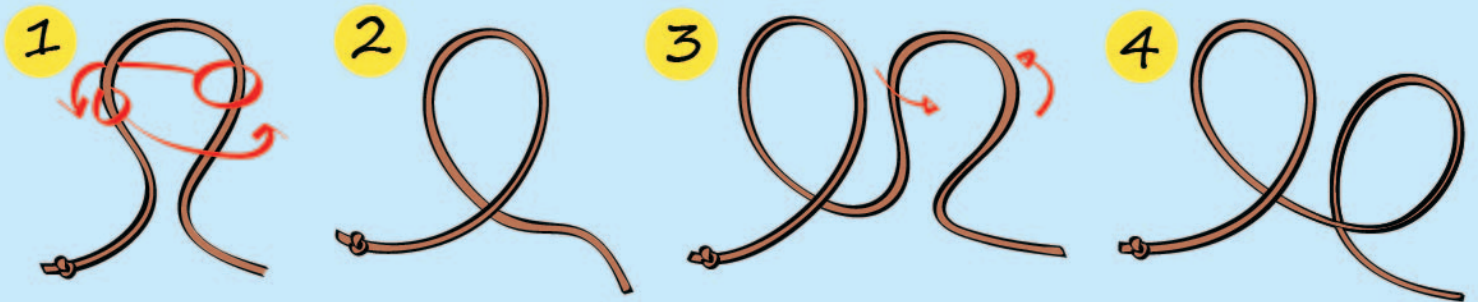
အဲဒီလို ခေါ်သွားတဲ့ လမ်းတစ်လျှောက်မှာ မိုးရေတွေ ရွံ့ရေတွေ စိုနေ
မှာမို့ လက်တွေ ချော်မထွက် အောင် ကြိုးကို ထုံးပြီး ကိုင်ရမယ်နော်။
အရေးပေါ် အခြေအနေမှာ ကြိုးထုံးတွေ အများကြီးမြန်မြန်ရအောင်
ထုံးနိုင်ဖို့ကျောင်းသားတွေက မလုပ်တတ်ကြဘူး။
(ကလေးတို့ကော ခဏလေးအတွင်းမှာ ကြိုးထုံးတွေ
အများကြီး ရလာအောင် ထုံးတတ်ကြသလား)

But the students needed to tie several knots on the little rope so that their hands would not slip while it was taking them to safety. The problem was that the students did not know how to tie several knots on the rope at one go to save time. (Do you also know how to make several knots at one go, children?)

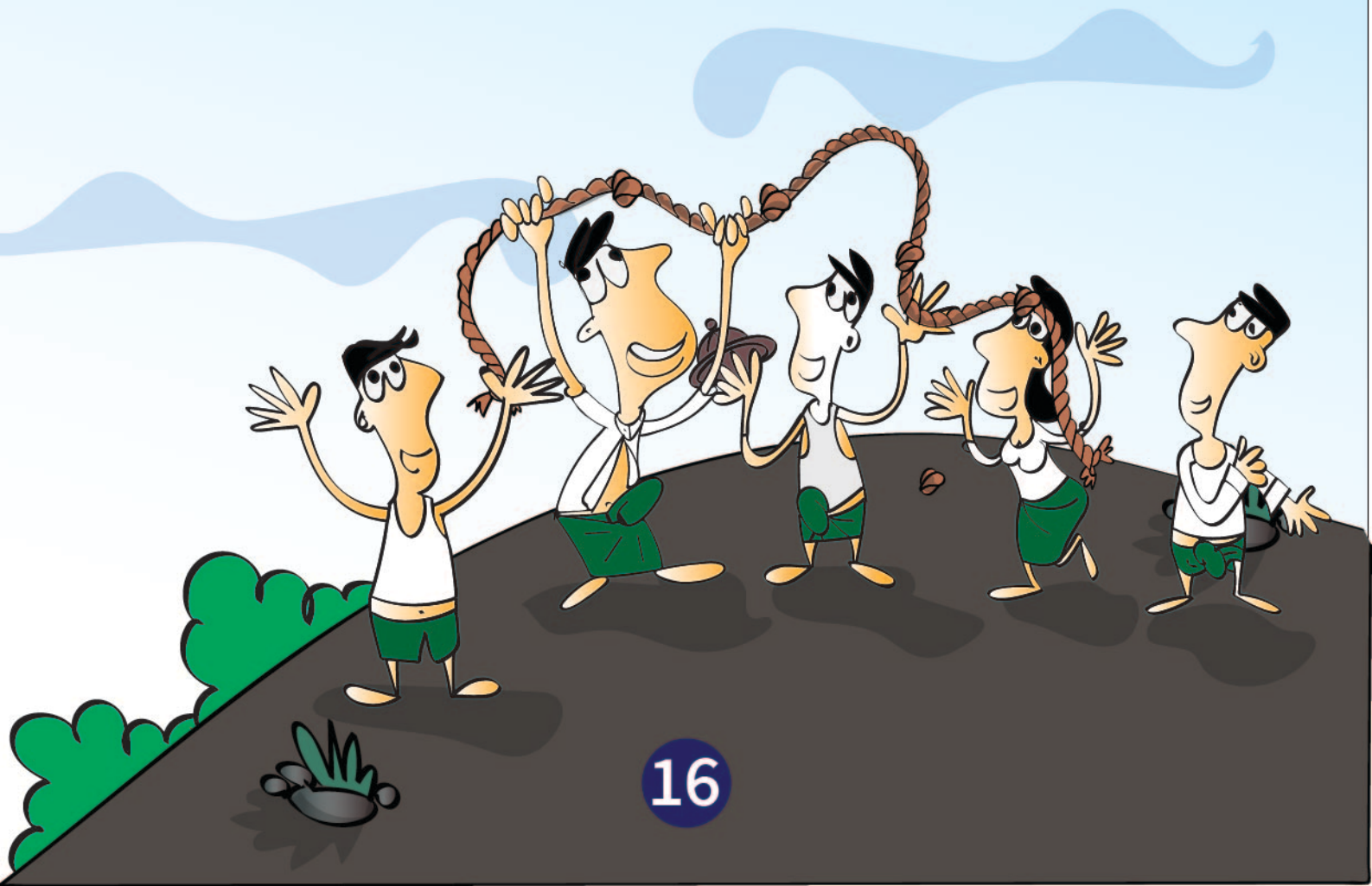
ဒီပုံလေးကတော့ တစ်ချက်တည်းနဲ့ ကြိုးထုံးတွေ
အများကြီးရအောင် ထုံးတဲ့နည်းလမ်းလေးပေါ့။

The picture below shows the step by step
approach to tie several knots at one go.

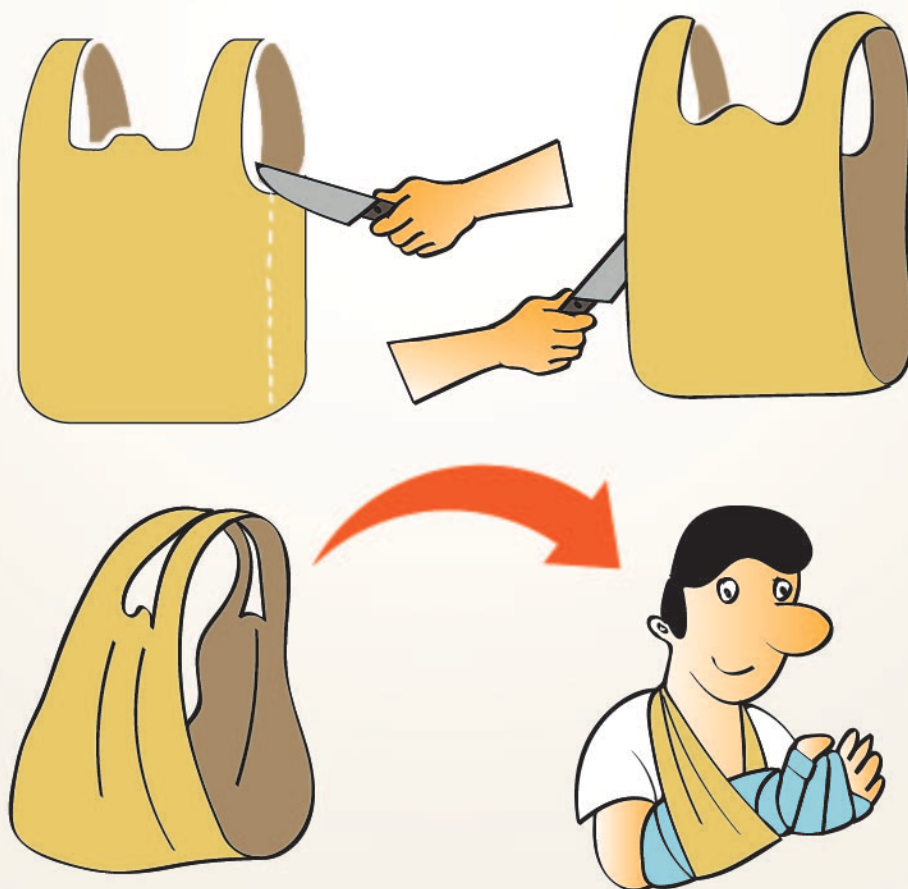
ဒီလိုနဲ့ကြိုးထုံးလေးတွေကိုကိုင်ပြီး ကျောင်းသားတွေဟာ
တောင်ကုန်းလေးပေါ်ကိုဘေးရန်ကင်းစွာ ရောက်သွားတာပေါ့။

Finally, using the little rope, the students
reached to the hill safely.

တောင်ကုန်းပေါ်ရောက်တော့ ဒဏ်ရာ အချို့ရနေတဲ့ ကလေးတွေ
ရှိကြတယ်လေ။ သူတို့တွေကို ရှေးဦးပြုစုနည်းလေးတွေနဲ့
ပြုစုပေးကြတာပေါ့ကွယ်။ ရှေးဦးပြုစုနည်းနဲ့ ပြုစုဖို့ ပစ္စည်းတွေ
မစုံလင်တဲ့အခါ ကိုယ့်ပတ်ဝန်းကျင်မှာရှိတဲ့ ပစ္စည်းတွေနဲ့ အလွယ်
တကူဖန်တီးလို့ ရတယ်ကွယ်။

Some of the students got hurt during the storm.
So they were provided with first aid care. In the
case of emergency where you cannot access to
basic first aid facilities, here are some of the
things you can do by yourself.

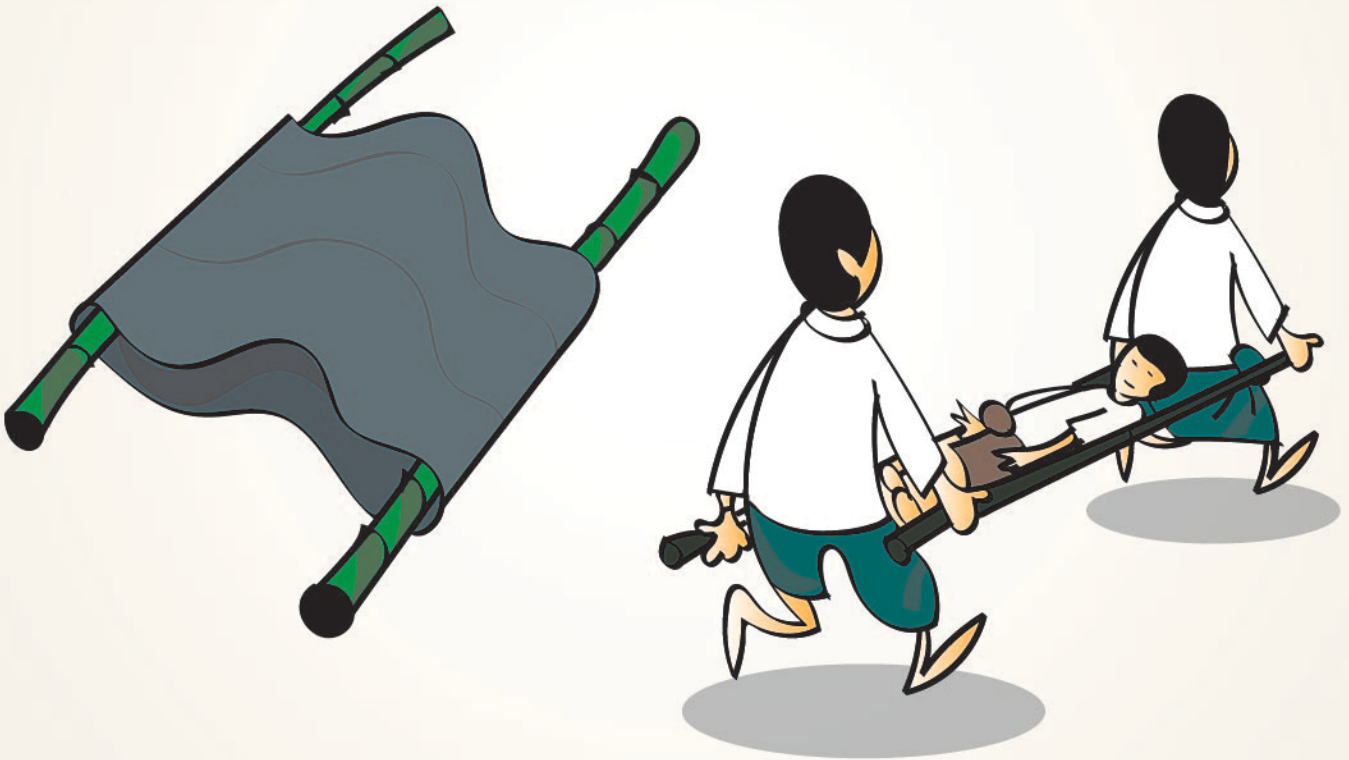

ကြပ်ကြပ်အိတ်ဖြင့်
လက်သိုင်းကွင်း ပြုလုပ်နည်း

17

Plastic bag
arm sling

ပုဆိုးဖြင့် ထမ်းစင်ပြုလုပ်နည်း
Longyi blanket-stretcher

အခြေအနေအားလုံး ပြန်ကောင်းသွားပြီး မိုးတွေလည်းမရွာ၊
ရေလည်းပြန်ကျသွားတဲ့နောက်တစ်နေ့မှာ ကြိုးလေးက ကျောင်း
စာသင်ခန်းထဲမှာရှိတဲ့ကလေးတွေကို လေဘေးနဲ့ရေဘေးတင်
မဟုတ်ဘဲ ငလျင်ဘေးအတွက် ဘယ်လို ကြိုတင်ပြင်ဆင်ရမလဲ၊
ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဘယ်လို ကာကွယ်ရမလဲ ဆိုတဲ့ နည်းလမ်းတွေကို
လဲ ပြောပြပေးတာပေါ့ကွယ်

When the situations got better, and students
were back in the classroom.
The little rope shared the students other
Preparedness Tips for earthquake.

သားတို့ သမီးတို့ ကျောင်းမှာ ငလျင်လိုမျိုး ဘေးအန္တရာယ်တွေလဲ
ကျရောက်လာတတ်တယ်။ ငလျင်လှုပ်တဲ့အခါ ၅ စက္ကန့်အတွင်း
အဆောက်အအုံ အပြင်ကို ရောက်နိုင်ရင် ပြေးထွက်ပါ။ မရောက်ဘူး
ဆိုရင် ဘေးကင်းတဲ့ နေရာမှာ (ဝပ်၊ ကာ၊ ကိုင်)
ပုံစံနဲ့ နေရမယ်နော်။

ဝပ် = ဘေးအန္တရာယ်ကင်းသော
နေရာတွင် ဝပ်နေပါ။

Drop - where you are, onto your hands
and knees in the safe place

ကာ = ခိုင်ခံ့သော စားပွဲ၊ ခုံ၊ ခုတင်အောက်တွင်
မိမိကိုယ်ကို အကာအကွယ်ယူပါ။

Cover - your head and neck with one arm
and hand under strong furniture
such as table, chair.

ကိုင် = ခိုင်ခံ့သော စားပွဲ၊ ခုံ၊ ခုတင်
များကို မြဲမြံစွာကိုင်ထားပါ။

Hold – hold on firmly to strong furniture
until shaking stops

“Earthquake can happen anytime, even when
you are at school. When earthquake strikes,
run outside of the building in 5 seconds. If you
cannot run, keep yourself in the position of
‘Drop, Cover and Hold’ in a safe space.

လျှင်ကြောင့် ပျက်စီးမှုတွေ ကာကွယ်ဖို့ဆိုရင်
စာသင်ခန်းထဲမှာရှိတဲ့ ပြွန်၊ ပြွတ်ကျ၊ ကွဲရှနိုင်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ၊
တုံ့လောင်းကျနေတဲ့ ပစ္စည်းတွေကို သေသေချာချာ
မြဲမြဲအောင်လုပ်ထားရမယ်နော်။

“You also need protect yourself during the earthquake.” “Securely fasten heavy items and fragile items to avoid them from falling and breaking in the classroom.”

ပြီးတော့ ဘေးအန္တရာယ်တစ်ခုခု ဖြစ်လာခဲ့ရင် ဘယ်သူ့ကို ဆက်သွယ်ရမလဲ၊ အကူအညီတောင်းရမလဲ ကလေးတို့ သိထားရမယ်နော်။ ပြီးတော့ ဘေးကင်းရာ နေရာတွေ၊ ဆေးရုံ ဆေးခန်းတွေ၊ ရဲစခန်းတွေက ကျောင်းနဲ့ ဘယ်လောက်ဝေးသလဲ၊ ဘယ်နေရာမှာ ရှိလဲဆိုတာ ကြိုသိထားဖို့ လိုမယ်နော်။

ဟဲလို
ကြက်ခြေနီကလား
ခင်ဗျာ

ပြီးတော့ ဘေးကင်းရာနေရာ အကူအညီတောင်းမည့်ရဲစခန်း၊ ဆေးရုံနေရာတွေဟာကျောင်းနဲ့ ဘယ်လောက်ဝေးသလဲ၊ ဘယ်အရပ်မှာ ရှိသလဲကြိုသိထားဖို့ လိုမယ်နော်

ဒီနေရာက ငါတို့အကူအညီ တောင်းရမည့် နေရာနော်

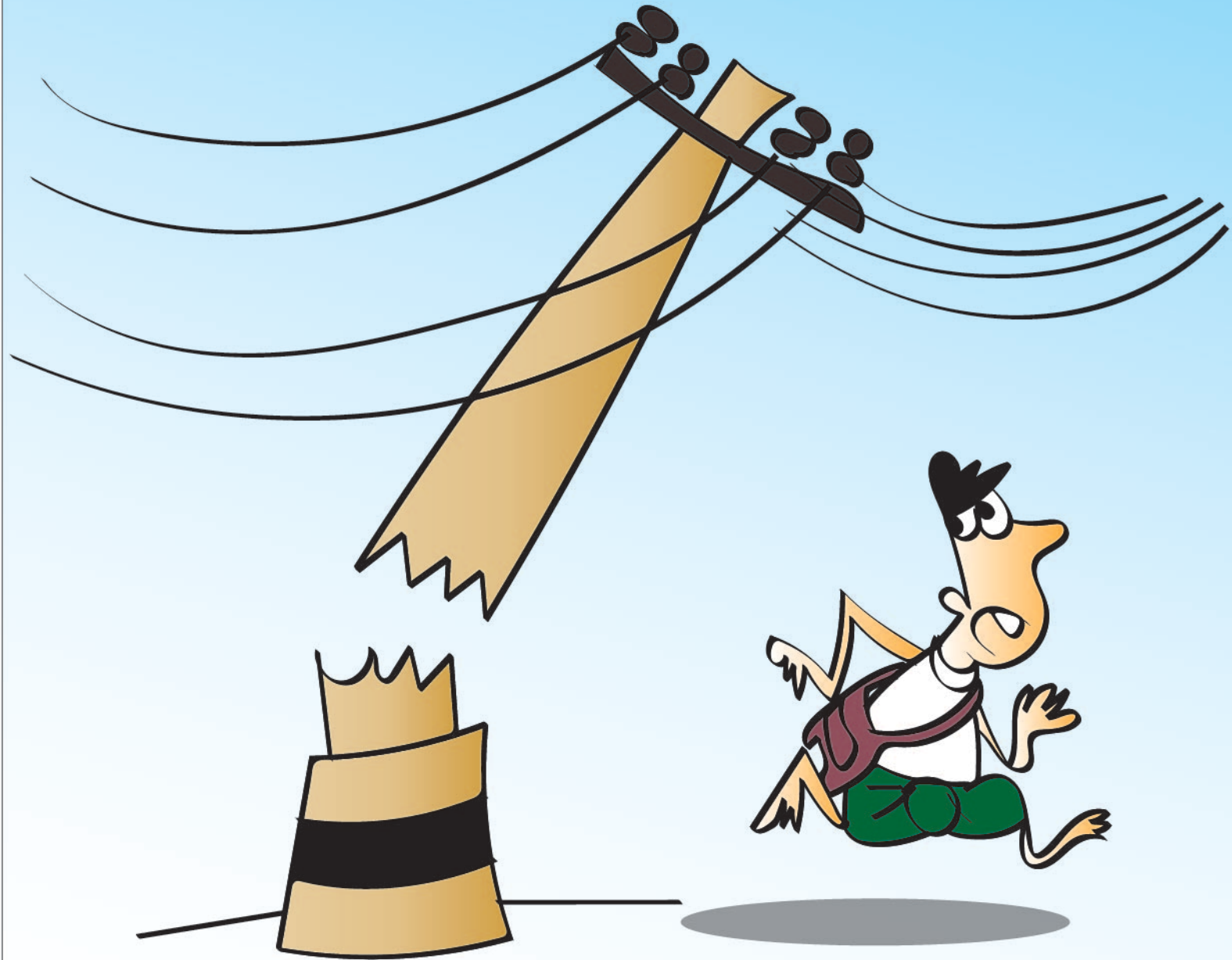

“You must also know the contact to inform any emergency situation.

You will also need to know how far the police station and hospital are from your school.”

ကွင်းပြင် (သို့) ဘေးကင်းရာ (မြင့်မားသော အဆောက်အအုံ၊
လျှပ်စစ်မီးကြိုး၊ ဓါတ်တိုင်၊ သစ်ပင်များ၊ ပြိုကျနိုင်သော
အရာများနှင့် ဝေးရာ) သို့ပြေးပါ။

Evacuate to an open space which is away from
high building, electric cables and poles, trees and
anything that can fall down.

ငလျင်လှုပ်ပြီးရင် မီးလောင်တာတွေ လျှစ်စစ်ဝါယာရှော့တွေ
ဖြစ်လာနိုင်သေးတယ်။ ဒါကြောင့် မီးကြွင်း မီးကျန်တွေကို
သေသေချာချာ ငြိမ်းခဲ့ရမယ်။ လျှစ်စစ်မိန်းခလုတ်ကို ပိတ်ခဲ့ရမယ်။
မီးသတ်ဆေးဗူးလဲ ဆောင်ထားရမယ်။

Fire outbreak usually occurs after the earthquake. Therefore, make sure you always put off the fire or turn off switches after using. Remember to always keep the fire extinguisher in reach.

"ဒီလိုမျိုး နည်းလမ်းလေးတွေ အသုံးပြုပြီး သဘာဝဘေးအန္တရာယ်မှ
ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကာကွယ်ရအောင်နော်"

"Let's protect ourselves from disaster by practicing these prevention measures."

ပုံပြောသူလမ်းညွှန် (Storyteller Guideline)

ပုံပြောသူလမ်းညွှန်သည် Plan International မှ ဖန်တီးဖြန့်ဝေထားသော ကျောင်းသားကျောင်းသူများအတွက် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ အသိပညာပေး ပုံပြင်ဖြစ်သည့် “ကြိုးကလေးပြောတဲ့ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များ” အား တင်ဆက်ရာတွင် ရည်ရွယ်ချက်ပြည့်မြောက်အောင် အသိပညာပေးများဖြန့်ဝေနိုင်ရန် ထည့်သွင်းပြောကြား ဆွေးနွေးနိုင်မည့် အချက်များကို အောက်ပါအတိုင်း စုစည်းဖော်ပြထားပါသည်။

“Let’s learn about Disasters with Little Rope” Story is an IEC material to raise awareness about disasters and disaster risk reduction for the students, developed by Plan International. The storyteller guideline aims to support the storyteller to tell and facilitate the story in the most effective way to achieve the purpose of the story by delivering the key messages of the story.

၁) ပုံပြင်၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် အဓိက သတင်းစကားများ

ပုံပြင်ပြောရာတွင် ပထမဦးစွာ မိမိပြောပြမည့် ပုံပြင်၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ဦးစွာသိရှိနားလည်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ပုံပြင်၏ ရည်ရွယ်ချက်ပေါက်မြောက်အောင် လိုအပ်သော ရှုထောင့်များမှ အားထည့်ပြီး ပြောနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ယခုပုံပြင်စာအုပ်၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်များမှာ ကျောင်းသားကျောင်းသူများအနေနှင့် ပုံပြင်နားထောင်ပြီးချိန်တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များအကြောင်း သိရှိနားလည်သွားရန် (Awareness)၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် ထိခိုက်မှုများလျော့နည်း သက်သာစေရန် (Mitigation) နှင့် ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်သည့် (Prevention) နည်းလမ်းများကို သိရှိစေရန်၊ ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ (Preparedness) ပြုလုပ်နိုင်ရန် အသိပညာ၊ အလေ့အကျင့်၊ စွမ်းဆောင်ရည် (Capacity) များ လိုအပ်ကြောင်း သိရှိစေရန်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

အဆိုပါရည်ရွယ်ချက်များပြည့်မြောက်ရန် ပုံပြင်တွင် အဓိက သတင်းစကား (Key messages) များထည့်သွင်းထားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ

- မုန်တိုင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ ငလျင်၊ စသည်တို့သည် ဖြစ်ပွားတတ်သော သဘာဝ ဘေးအန္တရာယ်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်း။
- မိမိတို့ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အပြင် အခြားသော အန္တရာယ်များလည်းရှိတတ်ကြောင်း ဖော်ပြထားခြင်း။ ဥပမာ- မြေ၊ ကင်းအန္တရာယ်၊ ခိုင်ခံ့မှုမရှိသော အဆောက်အုံများ၊ လမ်းပျက်များ၊ တံတားပျက်များ။
- ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း၏ အရေးပါပုံများ။ ဥပမာ - ရေဘေးလွတ်ရာ ပြေးလမ်းကြောင်းများလေ့လာထားခြင်း၊ အရေးပေါ်အိတ်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ပရိဘောဂများကို ခိုင်ခံ့စွာ တပ်ဆင်ခြင်း။
- အရေးပေါ်အခြေအနေများတွင် မိမိပတ်ဝန်းကျင်ရှိပစ္စည်းများကို အသုံးပြုပြီး မိမိကိုယ်ကို ထိခိုက်မှုများမှ ကာကွယ်နိုင်ခြင်း။ ဥပမာ - ရေဘူးများဖြင့် အသက်ကယ်အင်္ကျီပြုလုပ်နည်း၊ ကြိုးကလေးကို အသုံးပြုပြီး ဘေးလွတ်ရာပြေးခြင်း။ ပုံပြင်ပြောကြားရာတွင် ဖော်ပြပါအချက်များကို ပုံပြင်နားထောင်သူနားလည်သွားစေရန် အလေးပေးဖော်ပြပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

(1) Story’s Purpose and Key Messages

Understanding the purpose of the story is one of the main components of storytelling. By understanding so, the storyteller can deliver the story, using respective approach and perspectives to highlight story’s purposes. The purpose of this story “Let’s learn about Disasters with Little Rope” is to help the students aware of the natural disasters and their risks, learn about the prevention measures to reduce the risks and build their capacity for the preparedness and protection.

- In order to reach the purposes, the story delivers four key messages. They are
- Introducing the different types of disasters such as cyclone, flood, earthquake, etc.
 - Introducing hazards that can occur within our environment such as snakes, broken bridges, old buildings, etc.
 - The importance of preparedness. For example – preparing the evacuation route, preparing the emergency bag, securing the furniture firmly.
 - Protecting oneself during the emergencies by utilizing the local resources available in one’s surrounding. For example – making life jacket with water bottle, making several knots at one go to use the rope.

It is important to highlight these key messages during the storytelling.

၂။ ပုံပြင်ပြောနည်း

ယခုပုံပြင်သည် ပုံပြောသူတစ်ဦးတည်းသာ ပုံပြင်ကိုပြောသလိုများမဟုတ်ဘဲ ပုံပြင်တောက်လျှောက်တွင် ကလေးငယ်များကိုယ်တိုင် မိမိသည် ပုံပြင်ထဲရောက်နေသလို ခံစားရအောင် ပုံပြင်ကိုတည်ဆောက်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ပုံပြင်ပြောသူသည် ပုံပြောသည့်တောက်လျှောက် ပုံပြင်နားထောင်သူနှင့် အပြန်အလှန်ဆက်သွယ်နေရန်လိုအပ်သည်။ မေးခွန်းများမေးခြင်း၊ ပုံပြင်တွင်းပါ လေ့ကျင့်ခန်းများ အတူတကွပြုလုပ်ခြင်းများ ဆောင်ရွက်နိုင်ပါသည်။ ပုံပြင်နားထောင်သူ ကျောင်းသားကျောင်းသူများ မိမိ၏ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်ကဲ့သို့ ဆက်စပ်ပြီးမြင်လာနိုင်စေရန် ပုံပြင်အပေါ် အခြေခံပြီး မေးခွန်းများမေးပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာ - “မိမိကျောင်းမှ ဆိုလျှင် မည်သည့်နေရာက အမြင့်ဆုံးနည်း၊ မည်သည့် အဆောက်အုံက အခိုင်ခံဆုံးနည်း၊ အရေးပေါ် ကိစ္စများဖြစ်ပွားပါက မည်သူ့ကို ဦးစွာ အကြောင်းကြားရမည်နည်း၊ စသည်ဖြင့်မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

မေးခွန်းများလွန်စွာမေးမိပြီး ပုံပြင်လိုအပ်သည်ထက်မကြာမြင့်သွားစေရန်လည်း သတိပြုရပါမည်။ လေ့ကျင့်ခန်းများကို ပုံပြင်ပြောနေစဉ် တခါတည်းဆောင်ရွက်မည် (သို့) ပုံပြင်ပြောပြီးမှ ဆောင်ရွက်မည်ကို မိမိ၏ ပရိသတ်အနေအထား၊ အချိန်ပေါ်မူတည်ပြီး ပြုလုပ်နိုင်ပါသည်။

(2) Storytelling Style

This story is written in a style that listeners feel like they are in the story themselves. That is why, it is important for the storyteller to encourage the interaction from the listeners during story telling by asking questions throughout the story, by doing exercises and so on.

The questions asked can be based on their actual schools so that the listeners can reflect on their school’s situations as well while listening to the story. For example – “Which area in school has the highest ground? Which school building is the strongest? Who do you inform firstly for the emergencies cases?”

Be cautious not to ask too many questions and overwhelm the listeners. Depending on the responses and level of listeners, the storyteller can decide whether to do the exercises during or after the story.

၃။ အခြားသော အသိပညာများ

ပုံပြင်တွင် သဘာဝဘေးအန္တရာယ်အကြောင်းသာမက ကျောင်းသားကျောင်းသူများသိသင့်သည့် အခြားသော အကြောင်းအရာအချက်အလက်များလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ စည်းကမ်းမဲ့ အမှိုက်စွန့်ပစ်ခြင်းကြောင့် ရေမြောင်းများပိတ်ဆို့ပြီး ရေလျှံနိုင်သဖြင့် အမှိုက်များစနစ်တကျစွန့်ပစ်ရန်၊ ရေသန့်ဘူးများ ကြပ်ကြပ်အိတ်များကို တစ်ခါသုံးပြီး လွှတ်ပစ်မည့်အစား အခြားနည်းလမ်းဖြင့် ထပ်ခါထပ်ခါအသုံးပြုနိုင်ကြောင်း (reuse)၊ စုပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် ဘေးအန္တရာယ်မှ အတူတကွကျော်ဖြတ်နိုင်ကြောင်း စသည့် အချက်များကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

ထို့အပြင် ကျောင်းသားများ၏ တီထွင်ဖန်တီးမှုဖြင့်လာစေရန် လက်တွေ့လုပ်ရသော လေ့ကျင့်ခန်းများလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ယခုပုံပြင်တွင် မုန့်တိုင်းနှင့် ရေကြီးခြင်းကို အဓိက အခြေခံထားသော်လည်း၊ ဇာတ်လမ်းကျောရိုးကိုယူပြီး ငလျင်ကို အခြေခံကာ ပုံပြင်တစ်ပုဒ်အနေဖြင့် ပြောပြလို့ရပါသည်။ ငလျင်ဒဏ်မှ မည်သို့ကာကွယ်နိုင်မည့် နည်းလမ်းများကိုလည်း သီးသန့်ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးထားပါသည်။

(3) Additional Information

In this story, not only the information on DRR is mentioned, but also the additional information on other issues is mentioned as well. The listeners will be informed about the impact of littering. Reckless littering can block the drainage and can cause flood. Therefore, it is important to throw trash into the bins. They will also be informed about the reusing single use plastic concept through making life jacket with plastic bottles and making plastic bag arm sling. They will learn about the importance of working together to pass through the hardship during the disasters. Even though the main storyline is based on cyclone and flood, many of the prevention and preparedness practices can be applied in many other emergencies cases. The storyteller can create a new story based on the earthquake, using the given information.

၄။ သိရှိနားလည်မှုများကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ခြင်း

ပုံပြင်ပြောကြားပြီးသောအခါ နားထောင်သူသည် မိမိပုံပြင်အပေါ် မည်မျှနားလည်သွားသည်ကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ အလွယ်ကူဆုံးဆန်းစစ်နည်းမှာ အမေးအဖြေဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသားကျောင်းသူများအား ပုံပြင်၏ အဓိက သတင်းစကားများကိုမေးခြင်း၊ အခက်အခဲဖြေရှင်းနည်းများ၊ ပုံပြင်နားထောင်ပြီး ရရှိလာသော ခံစားချက်များ၊ မိမိသာဆိုလျှင်မည်သို့ ဆောင်ရွက်မည်နည်း စသည့် မေးခွန်းများ မေးမြန်းနိုင်ပါသည်။

(4) Testing the Knowledge Gained

It is important to assess the level of understanding of the listeners about the story after storytelling. The simplest and effective way is Q&A. In Q&A the storyteller can ask “what are the key messages? How did the students respond in emergency?” What are the thoughts after listening to the story?” What would you do if you are in an emergency situation?” and so on.

